

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

Samarqand davlat veterinariya
meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti
rektori X.B.Yunusov

DORIVOR O'SIMLIKLAR YETISHTIRISHDA INNOVATSION
TEKNOLOGIYALAR
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000 – Qishloq xo'jaligi
Mutaxassislik:	70811101- Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi

Samarqand – 2024

Fan/modul kodi DO'EITM1204		O'quv yili 2024-2025	Semestr 2	ECTS — Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Dorivor o'simliklar yetishtirishda innovatsion texnologiyalar	90		90	180
2. I. Fanning mazmuni					
<p>Ushbu fan mutaxassislik fanlarining asosi bo'lib hisoblanib, u birinchi kursning ikkinchi semestrda o'qitiladi. " Import va eksportbop dorivor o'simliklar" fani shu sohadagi fanlar ichida o'rganilishi lozim bo'lgan asosiy fanlardan bo'lib, dasturda eksport va importbop, introdutsent va mahalliy dorivor o'simliklarni dehqonchiligi, ko'paytirish usullari, hamda istiqbollarini atroficha bayon etiladi. Respublikamizning turli mintaqalari iqlim va tuproq sharoitlarida (sug'oriladigan, lalmikor, sho'r yerlarda va b.q.) dorivor o'simliklarni ko'paytirish va yetishtirishning nazariy va amaliy ahamiyati, yetishtirish imkoniyati va istiqbollari, iqlim va tuproq omillari hamda dastlabki agroteknika chora tadbirlari kabi masalalarini atroficha o'rgatadi.</p>					
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)					
II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:					
1-mavzu. Kirish. Fanning maqsadi va vazifalari. Dorivor o'simlik dehqonchiligi (tarixi) asoslari					
<p>Dorivor o'simlik dehqonchiligi tarixi. Dorivor o'simliklarni xalq tabobati va rasmiy tibbiyotda qo'llanilishi. Madaniylashtirish tarixi va usullari. O'rta Osiyo va O'zbekistonda dorivor o'simlikshunoslik sohasida olib borilgan ilmiy izlanishlar. Resurshunoslik va uning asoslari. Dorivor o'simlik xom ashyolarigi bo'lag talab va uning amaliy taxlili. Introduksiya, iqlimlashtirish va yetishtirish usullari xamda uning amaliy asoslari. Dorivor o'simlik xom ashyolarini yetishtirish va qayta ishlash tartibi, hukumat qonun va qarorlari.</p>					
2-mavzu. Sug'oriladigan yerlarda dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi					
<p>Sug'oriladigan yerlarda dorivor o'simliklarni yetishtirish asoslari. Dorivor o'simlik plantatsiyalarini tashkil qilish asoslari. Chet el va mahalliy flora dorivor o'simliklari. Introduksiyent va madaniy dorivor o'simlik turlari. Ularni floristik va</p>					

ekologik guruxlari. Dorivor o'simliklarni yetishtirishning samarali usullarini tanlash asoslari. O'g'itlash tizimi va asoslari. Dorivor o'simliklarni yetishtirishda resurs tejamkor texnologiyalar, Sug'orish, uning nazariy va amaliy asoslari. Istiqbolli dorivor o'simliklar va agrotekhnologiya asoslari.

3-mavzu. Bir yillik dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi

Bir yillik dorivor o'simliklarni ko'paytirish va yetishtirish usullari. Tuproqqa ishlov berishning nazariy va amaliy asoslari. Ishlovberishsistemesi. Talabini aniqlash usullari. Tuproqdagi oziq moddalarini belgilash, o'sish davrlari, biomassaning yig'ilishi. O'g'itlardan foydalanish maqsadi. Dorivor o'simliklarni yetishtirishda foydalanish asoslari, me'yori va vaqti. O'g'itlardan foydalanishning ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Urug'larni ekishga tayyorlash, ekish muddati va chuqurligi, almashlab ekishning sxemalari, parvarishlash, zararkunanda va begona o'tlarga qarshi kurash choralari. O'simliklarning suvga bo'lgan talabiga ko'ra sug'orish va namligini saqlash. Tuproqning suv, havo, issiqlik va oziq me'yorlarini boshqarish. Xomashyolarnitayyorlashvayetishtirishtexnologiyasi.

4-mavzu. Ikki yillik dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi

Ikki yillik dorivor o'simliklarni ko'paytirish va yetishtirish usullari. Tuproqqa ishlov berishning nazariy va amaliy asoslari. Ishlov berish sistemasi. Talabini aniqlash usullari. Tuproqdagi oziq moddalarini belgilash, o'sish davrlari, biomassaning yig'ilishi. O'g'itlardan foydalanish maqsadi. Dorivor o'simliklarni yetishtirishda foydalanish asoslari, me'yori va vaqti. O'g'itlardan foydalanishning ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Urug'larni ekishga tayyorlash, ekish muddati va chuqurligi, almashlab ekishning sxemalari, parvarishlash, zararkunanda va begona o'tlarga qarshi kurash choralari. O'simliklarning suvga bo'lgan talabiga ko'ra sug'orish va namligini saqlash. Tuproqning suv, havo, issiqlik va oziq me'yorlarini boshqarish. Xomashyolarni tayyorlash va yetishtirish texnologiyasi

5-mavzu. Ko'p yillik o't o'simliklarning dorivor turlarini yetishtirish texnologiyasi

Ko'p yillik dorivor o't o'simliklarini ko'payish usullari, Tuproqqa ishlov berishning nazariy va amaliy asoslari. Ishlov berish sistemasi. Talabini aniqlash usullari. Tuproqdagi oziq moddalarini belgilash, o'sish davrlari, biomassaning yig'ilishi. O'g'itlardan foydalanish maqsadi. Dorivor o'simliklarni yetishtirish asoslari, me'yori va vaqti. O'g'itlardan foydalanishning ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Urug'larni ekishga tayyorlash, ekish muddati va chuqurligi, almashlab ekishning sxemalari, parvarishlash, zararkunanda va begona o'tlarga qarshi kurash choralari. O'simliklarning suvga bo'lgan talabiga ko'ra sug'orish va namligini saqlash. Tuproqning suv, havo, issiqlik va oziq me'yorlarini boshqarish. Xom ashyolarni tayyorlash va yetishtirish texnologiyasi.

6-mavzu. Tuganakli dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi

Ko'p yillik tuganakli dorivor o'simlik turlarini va ularni ko'payish usullari. Tuproqqa ishlov berish sistemasining nazariy va amaliy asoslari. O'g'itlardan foydalanish usullari. O'g'itlardan foydalanishning ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Tuganaklarni ekishga tayyorlash, ekish muddati va chuqurligi, parvarishlash, zararkunanda va begona o'tlarga qarshi kurash choralar. Sug'orish usullari. Tuproqning suv, havo, issiqlik va oziq me'yorlarini boshqarish. Xomashyolarni tayyorlash va yetishtirish texnologiyasi.

7-mavzu. Dorivor buta o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi

Butasimon o'simliklarining urug'chiligi va ko'chatchiligi. Yetishtirishning zamonaviy usullari. Ko'chatlarni ekish mavsumi va ekish sxemasi. Tuproqqa ishlov berish sistemasining nazariy va amaliy asoslari. O'g'it, ulardan foydalanishning ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Parvarishlash texnologiyasi, kasallik va zararkunandalarga qarshi kurash. Xomashyoni yetishtirish, tayyorlash va qayta ishlash texnologiyasi.

8-mavzu. Dorivor daraxt o'simlik turlarini yetishtirish texnologiyasi

O'simliklarining urug'chiligi va ko'chatchiligi. Yetishtirishning zamonaviy usullari. Ko'chatlarni ekish mavsumiy va ekish sxemasi. Tuproqqa ishlov berish sistemasining nazariy va amaliy asoslari. O'g'it, ulardan foydalanishning ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Parvarishlash texnologiyasi, kasallik va zararkunandalarga qarshi kurash. Sug'orish. Tomchilab sug'orish. Xomashyoni yetishtirish, tayyorlash va qayta ishlash texnologiyasi.

9-mavzu. Tog' mintaqalarda dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi

Joy tanlash, tuproqqa ishlov berishning nazariy va amaliy asoslari. Ishlov berish sistemasi. Tuproqdagi oziq moddalarini belgilash va aniqlash usullari, o'sish davrlari, xomashyoni yig'ilishi. O'g'itlardan foydalanish maqsadi. Dorivor o'simliklarni yetishtirish asoslari, me'yori va vaqti. O'g'itlardan foydalanishning ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Urug'larni ekishga tayyorlash, ekish muddati va chuqurligi. Ko'chatlarni ekish, ko'chat orasidagi masofalarni, tuproq erroziyasidan saqlash. Dorivor o'simliklarni xomashyosini tayyorlash asoslari

10-mavzu. Adir mintaqalarida dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi

Joy tanlash, tuproqqa ishlov berishning nazariy va amaliy asoslari. Ishlov berish sistemasi. Tuproqdagi oziq moddalarini belgilash va aniqlash usullari, o'sish davrlari, xomashyoni yig'ilishi. O'g'itlardan foydalanish maqsadi. Dorivor o'simliklarni yetishtirish asoslari, me'yori va vaqti. O'g'itlardan foydalanishning ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Urug'larni ekishga tayyorlash, ekish muddati va chuqurligi. Ko'chatlarni ekish, ko'chat orasidagi masofalarni, tuproq

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Biotexnologiya, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi" fakulteti b.f.f.d (PhD) "Biotexnologiya, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi" fakulteti b.f.f.d (PhD) M.X.Begmatova, q.x.f.f.d.(PhD) M.Q.Eshmurodovlar tomonidan tomonidan 70811101 – Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik uchun "Dorivor o'simliklar yetishtirishda innovatsion texnologiyalar" fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 26 noyabrdagi PQ-4901-son "Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash, ularning urug'chiligini yo'lga qo'yishni rivojlantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar ko'lamini kengaytirishga oid chora tadbirlar to'g'risida"gi va 2022 yil 20 maydagi PQ-251-son "Dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlash hamda davolashda ulardan keng foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari qabul qilindi.

Bu qarorlarda dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlashni yanada rivojlantirish, sohaning eksport salohiyatini oshirish, shuningdek, ushbu sohada ta'lim, fan va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtirish va dorivor o'simliklarni yetishtirish bo'yicha hududlarni ixtisoslashtirish ishlari belgilab berilgan.

Ushbu fan dasturi oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari bo'yicha 70812101-Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik magistrnlarning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga ko'ra "Dorivor o'simliklar yetishtirishda innovatsion texnologiyalar" faniga qo'yiladigan talablarga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzilgan fan dasturi unga qo'yiladigan talablardan kelib chiqqan holda O'quv fanining dolzarbligi, maqsadi va vazifasi; asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari), amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar; mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar; asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari bo'limlardan iborat bo'lib, bu bo'limlar mazmuni atroflicha yoritib berilgan.

Taqriz "Dorivor o'simliklar yetishtirishda innovatsion texnologiyalar" fanidan qilinayotgan namunaviy dastur Oliy ta'limning DTS va malaka talablarig mos keladi va u yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlar bo'yicha yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash imkoniyatini beradi deb hisoblayman.

Sharof Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
Botanika kafedrası dotsenyi q.x.f.f.d (PhD)

____ning imzosi
tasdiqlayman
Sharof Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
Botanika kafedrası dotsenyi q.x.f.f.d (PhD)

erroziyasidan saqlash. Dorivor o'simliklarni xomashyosini tayyorlash asoslari 11-mavzu. Sho'rlangan yerlarda dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi

Joy tanlash, tuproqqa ishlov berishning nazariy va amaliy asoslari. Ishlov berish sistemasi. Tuproqdagi oziq moddalarini belgilash va aniqlash usullari. O'g'itlardan foydalanish maqsadi. Dorivor o'simliklarni yetishtirish asoslari, me'yori va vaqti. O'g'itlardan foydalanishning ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Urug'larni ekishga tayyorlash, ekish muddati va chuqurligi.

Ko'chatlarni ekish, ko'chat orasidagi masofalarni, tuproq erroziyasidan saqlash. Dorivor o'simliklarni xomashyosini tayyorlash asoslari

12-mavzu. Lalmi yerlarda dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi

Lalmi yerlarda dorivor o'simliklarni yetishtirish asoslari. Dorivor o'simlik plantatsiyalarini tashkil qilishning ilmiy asoslari. Tuproqqa ishlov berish sistemasining nazariy va amaliy asoslari. O'g'itlardan foydalanishning ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Chet el va mahalliy flora dorivor o'simliklari. Ularni floristik va ekologik taxlili. Dorivor o'simliklarni yetishtirish asoslari. O'g'itlash tizimi va asoslari. Dorivor o'simliklarni yetishtirishda resurs tejamkor texnologiyalar, Lalmi yerlarga dorivor o'simliklar turlarini tanlash va agrotexnologiya asoslari.

13-mavzu. Shirinmiya o'simligini yetishtirish texnologiyasi

Sho'r yerlarda joy tanlash, tuproqqa ishlov berishning nazariy va amaliy asoslari. Ishlov berish sistemasi. Tuproqdagi oziq moddalarini belgilash va aniqlash usullari. O'g'itlardan foydalanish maqsadi. Shirinmiya yetishtirish asoslari, Generativ va vegetativ ko'paytirish. Shirinmiya o'simligining ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Urug'larni ekishga tayyorlash, ekish muddati va chuqurligi. Ildizpoya va ko'chatlarni ekish, ko'chat orasidagi masofalarni, tuproq erroziyasidan saqlash. Shirinmiya xomashyosini tayyorlash asoslari.

14-mavzu. Kovrak va kovul o'simligini yetishtirish texnologiyasi.

Yer maydonlarini tanlash va tayyorlash. O'simliklarni ekish va ko'paytirish usullari. Plantatsiyalarini barpo etishda agrotexnik tadbirlar. Tabiiy, zoogan va antropogen omillar. Ularni bartaraf etish choralari. Kovrak va kovul o'simligi xom ashyolari. Xomashyosi mahsulotlari turlari. Xomashyoni tayyorlash, quritish va saqlash usullari. Xom ashyoni saralash va qayta ishlash.

15-mavzu. Dorivor o'simliklarni tayyorlash, birlamchi qayta ishlash va saqlash asoslari

Dorivor o'simliklar xomashyosini tayyorlashning tashkiliy asoslari. Dorivor o'simliklar xomashyosiga birlamchi ishlov berish. Dorivor o'simliklar xom ashyosini quritish. Quritilgan xomashyoni standart holatga keltirish. Standart holatga keltirilgan xomashyoni idishlarga joylash, tamg'alash va tashish. Dorivor

o'simliklar xomashyosini saqlashda omborxonalarga qo'yiladigan talablar.

16. mavzu. Dorivor o'simliklarni yetishtirishda iqtisodiy samaradorlik
Iqtisodiy samaradorlik asoslari. Biznes reja tuzish asoslari. Xisob texnologik karta tuzish asoslari. Belgilangan ish va xarajat turlari. Umumiy xarajat va yalpi daromad asoslari. Xomashyo narxi va periskurantlar. Sof foida va rentabillik daraja asoslari.

17-mavzu. O'zbekistonning istiqbolli dorivor va ziravor o'simliklari

O'zbekiston iqlim va tuproq sharoitlari. O'zbekiston xududini tabiiy florasini geobotanik usulida rayonlashtirish. Farmatsevtika sanoatini dorivor o'simliklar xomashyosiga bo'lgan talablari. Dorivor o'simlik resurslari. Davlat reestriga kiritilgan dorivor va ziravor o'simliklar. Istiqbolli va keng foydalanilayotgan dorivor va ziravor o'simliklar

18- Mavzu. Tabiatda yo'qolib va kamayib ketayotgan noyob dorivor va xushbo'y o'simliklar.

O'simliklarning kimyoviy tarkibini o'zgaruvchanligi va ularning omillari. Dorivor o'simliklarni birlamchi introduksiyasi (madaniylashtirish) va samarali madaniylashtirishda ekologik faktorlarni ahamiyati. O'zbekiston dorivor o'simliklarini madaniylashtirish. Botanika bog'ida introduksiya qilingan dorivor o'simliklar.

19-mavzu. Lalmikor yerlarda almashlab ekish asoslari

Asosiy va yordamchi ekin maydonlari, ularni vazifasi. Almashlab ekishda lalmi yerga ishlov berish sistemasi. Dalalardan foydalanishning nazariy va amaliy asoslari. O'g'it turlari va ulardan foydalanish asoslari. Almashlab ekishning ahamiyati. Tuproq strukturaviy xususiyati. Lalmi yerlarda almashlab ekish tizimi.

20-mavzu. Dorivor o'simliklarni yetishtirishda iqtisodiy samaradorligi

Iqtisodiy samaradorlik asoslari. Biznes reja tuzish asoslari. Xisob texnologik karta tuzish asoslari. Belgilangan ish va xarajat turlari. Umumiy xarajat va yalpi daromad asoslari. Xomashyo narxi va periskurantlar. Sof foyda va rentabillik daraja asoslari.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Plantatsiya barpo etish uchun maydonlarni o'rganish
2. Yerga ishlov berish va o'g'itlash
3. Bir va ikki yillik dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi
4. Ko'p yillik dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi
5. Ildiz poyali dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi
6. Tuganak ildizli dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi
7. Piyozli dorivor o'simliklarni o'simliklarini yetishtirish texnologiyasi

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Biotexnologiya, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi" fakulteti b.f.f.d (PhD) "Biotexnologiya, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi" fakulteti b.f.f.d (PhD) M.X.Begmatova, q.x.f.f.d.(PhD) M.Q.Eshmurodovalar tomonidan 70811101 – Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik uchun "Dorivor o'simliklar yetishtirishda innovatsion texnologiyalar" fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 26 noyabrda PQ-4901-son "Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash, ularning urug'chiligini yo'lga qo'yishni rivojlantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar ko'lamini kengaytirishga oid chora tadbirlar to'g'risida"gi va 2022 yil 20 maydagi PQ-251-son "Dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlash hamda davolashda ulardan keng foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari qabul qilindi.

Bu qarorlarda dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlashni yanada rivojlantirish, sohaning eksport salohiyatini oshirish, shuningdek, ushbu sohada ta'lim, fan va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtirish va dorivor o'simliklarni yetishtirish bo'yicha hududlarni ixtisoslashtirish ishlari belgilab berilgan.

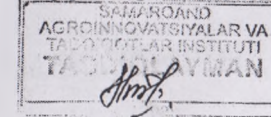
Ushbu fan dasturi oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari bo'yicha 70812101- Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik magistrning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga ko'ra "Dorivor o'simliklar yetishtirishda innovatsion texnologiyalar" faniga qo'yiladigan talablarga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzilgan fan dasturi unga qo'yiladigan talablardan kelib chiqqan holda O'quv fanining dolzarbligi, maqsadi va vazifasi; asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari), amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar; mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar; asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari bo'limlardan iborat bo'lib, bu bo'limlar mazmuni atroflicha yoritib berilgan.

Taqriz "Dorivor o'simliklar yetishtirishda innovatsion texnologiyalar" fanidan qilinayotgan namunaviy dastur Oliy ta'limning DTS va malaka talablarig mos keladi va u yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlar bo'yicha yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash imkoniyatini beradi deb hisoblayman.

Samarqand Aggroinnovatsiyalar va

tadqiqotlar instituti dotsenti, b.f.f.d PhD

Tashpulatov Y.Sh

	<p align="center">Internet saytlar</p> <p>1. www.gov.uz-O'zbekiston Respublikasi xukumat portali</p> <p>2. www.lex.uz- O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.</p> <p>3. http://WWW.kurdyumov.ru/plodorodie/folkner/folk03.php</p> <p>4. http://eslovar.ru/66259/</p> <p>5. http://WWW.doco.ru/?pq74180</p>
7.	Fan dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Kengashining 2024-yil "2 -avgustdagi "12-sonli bayoni bilan maqullangan.
8.	<p align="center">Fan/modul uchun ma'sul:</p> <p>M.X.Begmatova – SamDVMChBU, "Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar" kafedrasini mudiri, b.f.f.d. (PhD).</p> <p>M.Q.Eshmurodova - SamDVMChBU, "Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar" kafedrasini katta o'qituvchisi, q.x.f.f.d (PhD).</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>1. M.Hasanov – Samarqand davlat universiteti Botanika kafedrasini dotsenti q.x.f.f.d. (PhD).</p> <p>2. Y.Sh.Tashpulatov- Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti dotsenti, b.f.f.d PhD</p>

<p>8.Sitrus o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi</p> <p>9.Almashlab ekish sxemalarini tuzish</p> <p>10.Lalmi yerlarga dorivor o'simliklarni tanlash</p> <p>11.Ichki talab va ehtiyojlarni o'rganish va tahlil etish</p> <p>12.Tashqi talab va ehtiyojlarni o'rganish va tahlil etish</p> <p>13.Eksportbop dorivor o'simlik turlarini tanlash</p> <p>14.Eksport va import o'simliklari uchun me'yoriy xujjatlarni tayyorlash</p> <p>15.Karantin xizmati va ahamiyati</p> <p>16.Karantin xujjatlarni o'rganish va tahlil etish</p> <p>17.Bojxona me'yoriy xujjatlarni o'rganish va tahlil etish</p> <p>18.Import dorivor o'simlik turlari belgilash</p> <p>19.O'simliklarning bioekologik xususiyatlari.</p> <p>20.O'simliklarni o'sish va rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar</p> <p>21.Ketma-ket gulli afsonak, (Termopsis) – <i>Thermopsis alterniflora Regel</i> Schmaih. ni yetishtirish texnologiyasi</p> <p>22.Mayda qirg'ilgan bargli kovrak (shashir), (Ferula tonkorassechyonnaya) – <i>Ferula tenuisecta</i> Korovin. ni yetishtirish texnologiyasi.</p> <p>23.Samarqand bo'znochi (Bessmertnik Samarkandskiy) – <i>Helichrisum maracandicum</i> M.Pop. ni yetishtirish texnologiyasi</p> <p>24. Biznes plan va hisob texnologik karta tuzish</p> <p>25. Iqtisodiy samaradorligini xisoblash.</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.</p> <p align="center">IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <p>1. Shirinmiya (chuchukmiya), (Solodka golaya) – <i>Glycyrrhiza glabra</i> L. o'simligini yetishtirish</p> <p>2. Xushbo'y ruta, (Ruta dushistaya) – <i>Ruta graveolens</i> L. o'simligini yetishtirish</p> <p>3. Yaxlit qirrali zirk, Qizilzirk (Barbaris selnokraynyy) – <i>Berberis integerima</i> Bunge. o'simligini yetishtirish</p> <p>4. Itburun na'matak, (Roza sobachya, Shipovnik obyknovennyy) – <i>Rosa canina</i> L. o'simligini yetishtirish</p> <p>5. Turkiston do'lanasi, (Boyarshyishnik turkestanский) – <i>Crataegus turkestanica</i> Pojark. o'simligini yetishtirish</p> <p>6. Oddiy bo'yumadaron – <i>Тысячелистник обыкновенный</i> – <i>Achillea millefolium</i> L. o'simligini yetishtirish</p> <p>7. Bozulbang, Zaysegub opyanyayushiy – <i>Lagochilus inebrians</i> Bunge.</p>
--

	<p>o'simligini yetishtirish</p> <p>8. Oddiy igit, (Air obyknovenny) – Acorus calamus L. o'simligini yetishtirish</p> <p>9. Achchiq suv qalampiri, (Gores perechnyy, Vodyanoy peres) – Persicfria hydropiper (L.) Spach. o'simligini yetishtirish</p> <p>10. Dorivor qoqio't, (Oduvanchik lekarstvenny) – Taraxacum officinale F.H.Wigg. o'simligini yetishtirish</p> <p>11. Sudraluvchi ayuga, (Jivuchka polzuchaya) – <i>Ajuga reptans</i> L. ni yetishtirish texnologiyasi.</p> <p>12. Baland bo'yli andiz, (Devyasil vysokiy) - <i>Inula helenium</i> L. ni yetishtirish texnologiyasi.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p>
3.	<p>V. Ta'lim natijalari /Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Talabalar bilishi kerak:</p> <p>Fan bo'yicha magistrning bilim, ko'nikma va malakalariga quyidagi talablar qo'yiladi. Magistr:</p> <p>tabiiy holda tarqalgan dorivor o'simlik xomashyolarini tayyorlash tartibi to'g'risidagi hukumat qonun va qarorlari, tuproq iqlim sharoitlari va dorivor o'simliklarning biologik xususiyatlarini hisobga olgan holda ularni hududiy joylashtirish, dorivor o'simliklarni yetishtirish sohasidagi faoliyat natijalarini to'g'ri baholay olish, introduksiyaning nazariy va amaliy asoslari, sug'oriladigan va sug'orilmaydigan yerlarda dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi, xom ashyosini tayyorlash muddatlarini, hosildorlikni oshirish va maxsulot sifatini yaxshilash haqida tasavvurga ega bo'lishi;</p> <p>– dorivor o'simliklarni bioekologik xususiyatlarini hisobga olgan holda hududiy joylashtirishni, dorivor o'simliklarni yetishtirishda yerni ekishga tayyorlash, ekish, qator oralariga ishlov berish, sug'orish va mineral oziqlantirish, almashlab ekish, begona o'tlarga qarshi kurash usullarini bilishi va ulardan foydalana olishi;</p> <p>– dorivor o'simliklarning madaniylashtirilganlik darajasi, turlari, ko'paytirish usullari, dorivor o'simliklarni yetishtirishda istiqbolli turlarning plantatsiyalarini tashkil etish, yetishtirishning texnologik xaritalarini ishlab chiqish va amalga oshirish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;</p>
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash;

	<ul style="list-style-type: none"> • taqdimotlarni qilish; • individual loyixalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar;
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. M.X.Begmatova, A.A.Elmuurodov, Sh.Sh.Shernazarov, A.A. Nurniyozov. Dorivor o'simliklar yetishtirish texnologiyasi. amaliy mashg'ulotlar uchun "O'quv qo'llanma" Toshkent-2023. 208 bet. 2. Холматов Х.Х., Қосимов А.И. Доривор ўсимликлар. Тошкент – 1994 - 368 b. 3. E.T.Berdiyev, M.X.Hakimova, G.B.Maxmudova. O'rmon dorivor o'simliklari - T.: «Sano-standart» nashriyoti, 2016, - 276 bet 4. Э.Т. Ахмедов, Э.Т. Бердиев. Доривор ўсимликлари етиштириш технологияси (ўқув қўлланма). - Тошкент, ЎЗР ФА Минитипографияси, 2017, 252 бет <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet. 2. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet. 3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet. 4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni. 5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori. 6. Begmatova M.X., Shodiyeva Z.Sh. Dorivor o'simliklar yetishtirish texnologiyasi. Amaliy mashg'ulotlar uchun uslubiy qo'llanma. Samarqand.2022 yil 167-bet 7. Kurmukov A.G, Belolipov I.V. Dikorastuyiye lekarstvennyye rasteniya Uzbekistana. Monografiya. Tashkent. 2012. – S. 59-60. 8. Begmatova M X Teshik bargli dalachoy (biologik xususiyatlari, kimyoviy tarkibi, yetishtirish texnologiyasi) Monografiya. Samarqand: "Samarqand davlat chet tillar instituti" nashriyoti, 2022. -128 bet.